

Številka: 007-8/2009

Datum:

Direktorat za notranji trg
Ministrstvo za gospodarstvo
Kotnikova 5

1000 Ljubljana

Zadeva: Uporaba informacijskega sistema za notranji trg IMI in predhodno mnenje na predlog Zakona o prostem opravljanju storitev

Zveza: Vaš dopis št. 341-3/2004-298

Spoštovani!

Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) na podlagi 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 86/04 in 113/05, 51/07-ZUstS-A in 67/07, v nadaljevanju ZVOP-1) daje predhodna mnenja ministrstvu, državnemu zboru, organom samoupravnih lokalnih skupnosti, drugim državnim organom ter nosilcem javnih pooblastil o usklajenosti določb predlogov zakonov ter ostalih predpisov z zakoni in drugimi predpisi, ki urejajo osebne podatke.

V zvezi s tem Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju Pooblaščenec) na podlagi vašega zaprosila posreduje svoje mnenje glede predlaganega Zakona o prostem opravljanju storitev, ki ureja prenos Direktive o storitvah na notranjem trgu 2006/123/ES v slovensko nacionalno zakonodajo ter s tem posredno uporabo informacijskega sistema IMI v Republiki Sloveniji. Pooblaščenec soglaša z vašimi ugotovitvami, da bi bilo treba predlagani osnutek dopolniti v delu, ki ureja obdelavo, celo občutljivih, osebnih podatkov. Pooblaščenec glede na zelo splošno in pomanjkljivo opredelitev posameznih vidikov obdelave ne komentira samega besedila predlaganih členov, ampak v skladu s svojimi pristojnostmi opozarja predvsem na bistvene vidike, ki morajo biti opredeljeni, ko gre za omogočanje dostopa do osebnih podatkov, še posebej občutljivih osebnih podatkov.

Ustava Republike Slovenije namreč v drugem odstavku 15. člena jasno določa, da je z zakonom mogoče predpisati način uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kadar tako določa ustava, ali če je to nujno zaradi same narave posamezne pravice ali svoboščine. Varstvo osebnih podatkov v povezavi s 15. členom Ustave RS opredeljuje 38. člen Ustave RS. Osebni podatki se glede na to, da gre v primeru sistema IMI za obdelavo in zbiranje osebnih podatkov v javnem sektorju, v skladu z ZVOP-1 lahko obdelujejo le, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon. Namen obdelave osebnih podatkov in osebni podatki, ki se obdelujejo, morajo biti torej določeni v zakonu. To pomeni, da morajo biti osebni podatki in namen obdelave v zakonu določno opredeljeni. V zvezi s tem 3. člen ZVOP-1 določa, da morajo biti osebni podatki, ki se obdelujejo, ustrezni in po obsegu primerni glede na namene, za katere se zbirajo in nadalje obdelujejo. Nabor osebnih podatkov, ki se obdelujejo mora biti torej ustrezen in primeren glede na namene obdelave. Ob tem ZVOP-1 posebej varuje občutljive osebne podatke, med katere sodijo tudi podatki o vpisu ali izbrisu iz prekrškovne in kazenske evidence.

Osnutek zakona pa zelo splošno le omenja nekatere primere, ko bo izvajanje omenjenega zakona v zvezi z uporabo sistema IMI vključevalo tudi obdelavo osebnih podatkov, med drugim tudi občutljivih. Zakon ne opredeljuje jasno, kdo so upravljavci osebnih podatkov v zvezi z uporabo in izvajanjem omenjenega informacijskega sistema v Republiki Sloveniji ter direktive, prav tako ne določa nabora podatkov, ki jih bodo posamezni organi zbirali in obdelovali ter namena te obdelave in roka hrambe teh osebnih podatkov.

Kot je mogoče razbrati iz pravnih podlag za uporabo sistema IMI bodo te vključevale pridobivanje in izmenjavo zelo različnih osebnih podatkov v povezavi s poklicnimi kvalifikacijami in zaposlovanjem. To pomeni tudi, da potrebujejo posamezni organi, ki bodo te podatke zbirali in naprej obdelovali, ustrezno pravno podlago za zbiranje posameznih osebnih podatkov iz obstoječih nacionalnih zbirk osebnih podatkov (v kolikor morda ta ne obstaja že v drugih zakonih) ter za njihovo posredovanje in uporabo podatkov (npr. za to, da bo organ pridobil podatek o vpisu oziroma izbrisu iz kazenske evidence in ga posredoval pristojnemu organu v drugi državi EU).

Glede na naravo občutljivih osebnih podatkov in v ZVOP-1 zahtevano visoko raven njihovega varstva je treba pri obdelavi občutljivih osebnih podatkov in omogočanju njihove dostopnosti posebno pozornost posvetiti predvsem zagotovitvi načel omejitve namena, preprečitvi nedovoljene nadaljnje obdelave in t.i. *function creep* (postopne nepredvidene širitve uporabe zbirk), v zvezi s tem še posebej opredeliti mehanizme za zagotavljanje sledljivosti ter jasno določiti najožji potreben krog pooblaščenih oseb, ki imajo dostop do zbirk z občutljivimi osebnimi podatki.

Pri tem morajo biti v skladu s 1. odstavkom 14. člena ZVOP-1 določeni ustrezni tehnični in organizacijski ukrepi za varstvo osebnih podatkov pred slučajnim ali nezakonitim uničenjem oziroma nedovoljenim razkritjem, zagotovljena sledljivost vsakokratnih dostopov, kar mora biti vnaprej opredeljeno. Poudarjamo, da morajo biti pri prenosu po telekomunikacijskih omrežjih občutljivi osebni podatki ustrezno zavarovani, in sicer z uporabo elektronskega podpisa in s kriptografskimi metodami (2. odstavek 14. člena ZVOP-1). Glede na to, da gre za enoten informacijski sistem EU, predvidevamo, da bo ta del dostopanja do sistema IMI enotno urejen na EU ravni, kljub temu pa bi bilo glede na kompleksnost uporabe omenjenega informacijskega sistema po mnenju Pooblaščenca nedvomno treba sprejeti tudi ustrezen podzakonski akt, s katerim bi bili na sistemski ravni opredeljeni vidiki zavarovanja osebnih podatkov v zvezi z uporabo sistema IMI v Republiki Sloveniji pri različnih organih, ki bodo štel kot upravljavci za svoje dele obdelave, v kolikor to ni na podroben način v obliki priročnika, kataloga ali podobnega dokumenta opredeljeno na ravni EU.

Glede na to, da narava sistema IMI pomeni, da v Republiki Sloveniji ne bo le en organ upravljavec zbirke (torej ministrstvo za gospodarstvo kot nacionalni koordinator), pa Pooblaščenec ob tem opozarja tudi na obveznost vseh upravljavcev posameznih 'delov' zbirk osebnih podatkov v zvezi s sistemom IMI glede vpisa zbirk v register in drugih obveznosti obveščanja o zbirkah, ki izhajajo iz 26. do 28. člena ZVOP-1.

V skladu z navedenim Pooblaščenec predlaga, da se navedena materija ustrezno uredi. Predlagamo, da navedene pripombe upoštevate v okviru nadaljnjega urejanja zadevnega področja in se vam obenem zahvaljujemo za trud in prizadevanje, ki ste ga in ga še boste vložili v iskanje rešitev oziroma izboljšavo rešitev urejanja omenjene izredno pomembne problematike.

V upanju, da boste lahko našli ustrezne rešitve, ki bi bile bolj v prid zasebnosti, se vam vnaprej zahvaljujemo za sodelovanje.

S spoštovanjem,

Informacijski pooblaščenec
Nataša Pirc Musar, univ.dipl.prav.,
pooblaščenka

Vročiti:

- naslovníku,
- arhiv, tu.